

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Ndob/4/2021
Identifikačné číslo spisu: 6120268625
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6120268625.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu STAVMEZ, s.r.o., so sídlom Za stanicou 5, 831 04 Bratislava, IČO: 36 033 120, zastúpeného JUDr. Petrom Reblánom, advokátom so sídlom 044 71 Cestice 118, proti žalovanému SAND SK, s. r. o., so sídlom Dúbravca 4851/2, 036 01 Martin, IČO: 36 401 994, zastúpenému AK JUDr. Repáš a partneri, s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 25, 036 01 Martin, IČO: 50 711 776, o zaplatenie 35.568,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 18Cb/59/2020, o návrhu na prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti, taktó

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky n e v y h o v u j e návrhu žalobcu na prikázanie sporu vedeného na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 18Cb/59/2020 na ďalšie konanie Okresnému súdu Banská Bystrica.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin predložil spis sp. zn. 18Cb/59/2020 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) na rozhodnutie o prikázaní sporu z dôvodu vhodnosti inému súdu tej istej inštalácie na základe návrhu žalobcu na prikázanie sporu Okresnému súdu Banská Bystrica.

2. Zo spisu vyplýva, že návrhom, doručeným v rámci upomínacieho konania Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 23. marca 2020, sa žalobca domáhal, aby súd vydal platobný rozkaz, ktorým by žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 35.568,- eur s príslušenstvom, titulom neuhradených faktúr. Okresný súd Banská Bystrica rozhodol vo veci platobným rozkazom sp. zn. 23Up/605/2020 zo dňa 15. apríla 2020, ktorým návrhu žalobcu v celom rozsahu vyhovel. Proti platobnému rozkazu podal žalovaný včas odpor, na základe čoho Okresný súd Banská Bystrica vyzval žalobcu na vyjadrenie k odporu žalovaného a na podanie návrhu na pokračovanie v konaní na súde príslušnom podľa Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Žalobca v odpovedi na výzvu súdu navrhol odpor odmietnuť ako podaný neoprávnenou osobou a bez vecného odôvodnenia a pre prípad, že Okresný súd Banská Bystrica odpor neodmietne, žiadal, aby bola vec postúpená Okresnému súdu Banská Bystrica ako súdu, u ktorého je daná výlučná miestna príslušnosť podľa § 20 písm. a/ CSP. Z opatrnosti - pre prípad, že sa konajúci súd s uplatnením § 20 písm. a/ CSP z akéhokoľvek dôvodu nestotožní - žalobca navrhol, aby bol spor z dôvodu vhodnosti prikázaný Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 39 ods. 2 CSP). Argumentoval tým, že celý žalovaný nárok má bezprostrednú a priamu väzbu na dobývací priestor, teda

vecné práva k nehnuteľnostiam žalobcu, nachádzajúcim sa v k. ú. T. a zapísaným na LV č. XXXX, pričom nárok žalobcu voči žalovanému vyplýva z toho, že žalovaný za odplatu dočasne vykonával banké činnosti a činnosti vykonávané bankým spôsobom v ložisku nevyhradeného nerastu v dobývacom priestore T. - J., na dobývanie ktorého bol oprávnený výhradne žalobca, ktorý toto oprávnenie (ako súčasť vecného práva žalobcu k nehnuteľnosti) sčasti previedol na žalovaného (ako subjekt oprávnený na banké činnosti a činnosti vykonávané bankým spôsobom). Zdôraznil, že aj kúpa kameniva z rozvalu a rozpojeného kameniva a užívanie nákladného vozidla žalobcu zn. T., majú bezprostrednú a priamu väzbu k majetkovému (vecnému) právu žalobcu dobývať predmetné ložisko nevyhradeného nerastu a tak využívať dotknuté nehnuteľnosti na LV č. XXXX v k. ú. T.. Okresný súd Banská Bystrica dňa 3. septembra 2020 postúpil spor Okresnému súdu Martin ako súdu príslušnému na jeho prejednanie s poukazom na to, že žalobca v zákonom stanovenej lehote navrhol pokračovanie v konaní na príslušnom súde. Uznesením č. k. 18Cb/59/2020-188 z 20. januára 2021 Okresný súd Martin spojil na spoločné konanie veci vedené na tomto súde pod sp. zn. 18Cb/59/2020 a 18Cb/84/2020 s tým, že konanie sa bude ďalej viesť pod sp. zn. 18Cb/59/2020.

3. Žalovaný s návrhom žalobcu na prikázanie sporu Okresnému súdu Banská Bystrica nesúhlasil dôvodiac, že ustanovenie § 39 ods. 2 CSP o prikázaní sporu z dôvodu vhodnosti je možné použiť len celkom výnimočne, ak by to znamenalo z komplexného hľadiska hospodárnejšie, rýchlejšie a spoľahlivejšie posúdenie veci. Žalobca vo svojej žiadosti žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo požaduje prikázať spor inému súdu a pokiaľ argumentoval tým, že „uplatnené nároky majú bezprostrednú a priamu väzbu k majetkovému právu žalobcu dobývať predmetné ložisko“, tak to nie je argument pre výnimočné upustenie od určovania miestnej príslušnosti podľa CSP. Žalovaný nesúhlasil ani s tým, že by miestna príslušnosť súdu mala byť určovaná podľa § 20 písm. a/ CSP. Poukázal na to, že žalovaná pohľadávka (vyplývajúca z nájmu nákladného vozidla zn. T., z kúpnej ceny za rozpojené kamenivo v kameňolome, z ceny za vŕtacie a trhacie práce v kameňolome a z kúpnej ceny za kamenivo z rozvalu) nemá súvis s nehnuteľnosťou a pokiaľ ide o pohľadávku vyplývajúcu z prevádzkovania kameňolomu T. - J., tak samotné prevádzkovanie lomu si vyžaduje povolenie, ktoré nevydáva vlastník nehnuteľnosti, a teda nesúvisí iba s vlastníctvom nehnuteľnosti a nejedná sa preto o vecné právo k tejto nehnuteľnosti. Zdôraznil, že predmetom sporu je niekoľko nárokov vyplývajúcich z uzavretých zmlúv, teda zo záväzkových vzťahov medzi účastníkmi sporu. Keďže spor nie je vedený vo vzťahu k nehnuteľnosti žalobcu, tak nie je možné určovať miestnu príslušnosť podľa § 20 písm. a/ CSP, lebo spor sa netýka vecného práva k nej.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd najbližšie spoločne nadriadený Okresnému súdu Martin a Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 39 ods. 3 CSP) vec prejednal bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že návrh žalobcu na tzv. vhodnú delegáciu je nedôvodný.

5. Podľa § 36 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa § 12 CSP je na konanie v prvej inštancii príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 13 CSP je na konanie v prvej inštancii miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

8. Podľa § 15 ods. 1 CSP je všeobecným súdom právnickej osoby súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

9. Podľa § 20 písm. a/ CSP namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, v ktorého obvode je nehnuteľnosť, ak sa spor týka vecného práva k nej.

10. Podľa § 39 ods. 2 CSP na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti.

11. Podľa § 39 ods. 3 CSP o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.

12. Prikázanie (delegácia) sporu z dôvodu vhodnosti nepochybne predstavuje výnimku z ústavne zaručenej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, ktorý je daný na základe vopred stanovených zákonných pravidiel o príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Prikázať spor je preto dôvodné a možné len výnimočne, a to v prípadoch, v ktorých by prejednanie veci iným, než miestne príslušným súdom, znamenalo hospodárnejšie, rýchlejšie a po

skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie posúdenie veci. Predpokladom prikázania sporu inému súdu podľa vyššie citovaného ustanovenia § 39 ods. 2 CSP je teda existencia konkrétnych okolností, umožňujúcich hospodárnejšie a rýchlejšie prejednanie sporu iným súdom, než tým, ktorého príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie bola určená na základe zákonných kritérií príslušnosti, existujúcich v čase začatia konania a zakladajúcich príslušnosť súdu až do skončenia konania. Ide teda aj o prelomenie zásady „perpetuatio fori“, čiže trvania príslušnosti, zakotvanej v ustanovení § 36 ods. 2 CSP (časť vety za bodkočiarkou).

13. Najvyšší súd SR v nadväznosti na vyššie uvedené sa v prvom rade zaoberal predmetom sporu a žalobcom tvrdenou výlučnou miestnou príslušnosťou Okresného súdu Banská Bystrica. Zo spisu vyplýva, že predmetom sporu je viacero peňažných pohľadávok žalobcu voči žalovanému, ktoré majú pôvod v ich zmluvných záväzkových vzťahoch. Nejde teda o spor týkajúci sa vecného práva k nehnuteľnosti. Ustanovenie § 20 písm. a/ CSP je potrebné chápať ako výnimku z pravidla, že na konanie je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného (§ 13 CSP) a ako každá výnimka má byť vykladaná reštriktívne. Pre založenie miestnej príslušnosti podľa § 20 písm. a/ CSP preto nestačí akákoľvek súvislosť sporu s určitou nehnuteľnosťou, ku ktorej má žalobca vecné právo, ale priamo vecné právo k nehnuteľnosti musí byť predmetom daného sporu (k uvedenému porovnaj tiež uznesenie sp. zn. 5Ndob/13/2020 z 30. septembra 2020). Keďže v posudzovanom prípade sa nejedná o spor, v ktorom by sa v merite veci riešila existencia vlastníckeho či iného vecného práva žalobcu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX v k. ú. T., nie je založená výlučná miestna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica a na prejednanie a rozhodnutie sporu je miestne príslušný Okresný súd Martin ako súd, v ktorého obvode má žalovaný adresu sídla (§ 15 ods. 1 CSP).

14. K návrhu žalobcu na tzv. vhodnú delegáciu Najvyšší súd SR ďalej uvádza, že aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP prichádza do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôležité dôvody. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu, či finančnú. Vzhľadom k charakteru delegácie ako výnimky zo zásady, že spor prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie predmetu konania i pomerov oboch procesných strán, pričom na pomery strany sporu, ktorá delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné strany sporu. Podstatný význam má preto tiež stanovisko ostatných strán sporu. Pokiaľ je návrh na delegáciu sporu z dôvodu vhodnosti odôvodňovaný tým, že prikázanie sporu inému súdu tej istej inštalácie je v súlade s požiadavkou hospodárnosti konania, treba mať na zreteli objektívnu hospodárnosť civilného sporového konania ako celku, nie subjektívnu (osobnú) hospodárnosť procesného postupu strany sporu, ktorá taký návrh podáva.

15. Žalobca v rámci svojho návrhu na prikázanie sporu neuviedol žiadne výnimočné a dôležité dôvody vhodnosti pre prikázanie sporu Okresnému súdu Banská Bystrica. Len samotná okolnosť, že žalované peňažné pohľadávky vyplývajú zo zmlúv, ktoré nejakým spôsobom súvisia s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v obvode Okresného súdu Banská Bystrica, neumožňuje Najvyššiemu súdu SR dospieť k záveru, že prejednanie sporu Okresným súdom Banská Bystrica by znamenalo hospodárnejšie, rýchlejšie a po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie posúdenie veci v porovnaní s tým, ak by vec prejednával a rozhodol miestne príslušný Okresný súd Martin.

16. Keďže v posudzovanom prípade nie sú splnené podmienky pre prikázanie sporu inému súdu tej istej inštalácie z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP, Najvyšší súd SR rozhodol tak, že spor na iný súd neprikázal.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.